

MONITOR PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A JUDIKATURY

(A) PRÁVNÍ PŘEDPISY

(1) NOVELA ZÁKONA O PŘEMĚNÁCH OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ A DRUŽSTEV

- Poslanecká sněmovna ve druhém čtení schválila novelu zákona o přeměnách obchodních společností a družstev, která má do českého právního řádu transponovat směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/2121. O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc květen a srpen 2023.
- Na základě pozměňovacího návrhu se navrhuje z Novely vypustit navrhovanou úpravu schvalování přeměn veřejně obchodovatelných společností (dále jen **Kótované společnosti**), tzv. Lex ČEZ. Na základě této úpravy by k realizaci přeměny formou rozdělení u Kótované společnosti, v níž je jeden z akcionářů většinovým společníkem, stačil souhlas 75 % hlasů akcionářů oproti nynějším 90 %. Valná hromada by v takovém případě měla dle novely být usnášeníschopná při přítomnosti akcionářů s akciemi představujícími min. 2/3 základního kapitálu.
- Do sbírky listin zúčastněných společností by bylo nově nutné min. 1 měsíc před schválením přeměny valnou hromadou zakládat vyjma projektu přeměny také upozornění pro věřitele, zástupce zaměstnanců, popřípadně zaměstnance a společníky nebo členy na jejich práva podle zákona o přeměnách. Tuto povinnost by bylo možné splnit zveřejněním těchto dokumentů na internetových stránkách zúčastněných společností. Společnosti povinné zpřístupňovat informace veřejnosti by musely tyto dokumenty zveřejňovat na internetových stránkách vždy. V případě přeshraniční přeměny by bylo nově potřeba zveřejnit také prohlášení statutárního orgánu české zúčastněné společnosti ohledně její finanční situace ke dni, který by nesměl předcházet dni uložení listin.
- Nově by také konečnou účetní závěrku ke dni předcházejícímu rozhodnému dni byla povinna sestavit také 1) nástupnická společnost při fúzi sloučením nebo rozdělení sloučením, 2) rozdělovaná společnost při rozdělení vyčleněním a 3) zanikající společnost při převodu jmění na společníka. Dále pak zahajovací rozvahu by k rozhodnému dni byla povinna sestavit také rozdělovaná společnost při rozdělení vyčleněním a přejímající společník při převodu jmění na společníka.
- Novela také zpřesňuje provedení přeshraničních přeměn, kdy např. nově by se do sbírky listin zakládalo také osvědčení pro přeshraniční přeměnu a notář by mohl požádat o ustanovení znalce na přezkum navrhované přeměny, pokud by nabyt podezření ohledně podvodného účelu přeměny nebo obcházení právních předpisů aj.

(2) NOVELA ZÁKONA O SOUDECH A SOUDCÍCH

- Poslanecká sněmovna schválila v prvním čtení novelu zákona o soudech a soudcích a dalších zákonů, na základě které by mělo dojít ke snížení zapojení přisedících, tj. právních laiků, v soudních řízeních. O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc listopad a prosinec 2023.
- Podle novely by mělo dojít ke zrušení účasti přisedících v řízeních u okresních soudů, u kterých by měli rozhodovat výhradně samosoudci. Ve věcech pracovněprávních by mělo dojít k úplnému upuštění od účasti přisedících – laiků nejen na okresní, ale i krajské úrovni.
- Přisedící by měli být nadále zapojeni do rozhodování v rámci trestních řízení vedených krajskými soudy v prvním stupni o zvláště závažných zločinech, tj. úmyslných trestných činech s horní hranicí trestu odnětí svobody minimálně 10 let, s výjimkou majetkových a hospodářských trestných činů.

(3) NÁVRH ZÁKONA O HROMADNÉM ŘÍZENÍ A NOVELA SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ

- Poslanecká sněmovna ve druhém čtení schválila návrh zákona o hromadném řízení včetně novely souvisejících zákonů, jejichž cílem je transponovat do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2020/1828, a zavést tak do českého právního řádu možnost společného vymáhání stejných či obdobných nároků v jediném civilním soudním řízení. O tomto návrhu jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc leden, srpen a září 2023.
- V hromadném řízení by se mohly projednávat pouze spory vyplývající z právních poměrů mezi podnikatelem a spotřebitelem, přičemž k takovému řízení by byl příslušný v prvním stupni Městský soud v Praze. Návrh zákona počítá se subsidiárním užitím úpravy občanského soudního řádu.
- Hromadná žaloba by měla být osvobozena od soudního poplatku a žalobcem by mohla být pouze buď (1) právnická osoba, která je zapsána do seznamu oprávněných osob podle zákona o ochraně spotřebitele (tj. *organizace, jejímž hlavním účelem je zájem na ochraně práv nebo oprávněných zájmů spotřebitelů*), nebo (2) skupina více takových právnických osob společně. Žalobce by musel být zastoupen v hromadném řízení advokátem.
- Na návrh žalovaného by měl žalobce povinnost soudu doložit přehled finančních zdrojů použitých na podporu hromadné žaloby.
- Hromadnému řízení ve věci samé by předcházelo řízení o naplnění podmínek o vedení takového řízení ukončené usnesením o (ne)přípustnosti hromadné žaloby.
- Zákon by měl zavést rejstřík hromadných řízení, ve kterém by měly být zveřejňovány informace a písemnosti ve vztahu k jednotlivým řízením. Informace z rejstříku by měly být veřejně přístupné, nestanoví-li jiný právní předpis nebo nerozhodne-li soud z důvodu ochrany zákonem chráněného tajemství, utajovaných informací nebo osobních údajů jinak.

(4) NOVELA ZÁKONA O POJISTNÉM NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

- Poslanecké sněmovně byl předložen návrh novely zákona o pojistném na sociální zabezpečení, na základě které by začínající podnikající fyzické osoby (OSVČ) nemusely platit měsíční zálohy na pojistné na sociální zabezpečení za kalendářní rok, ve kterém zahájily samostatnou

výdělečnou činnost, a i za následující kalendářní rok, pokud v předcházejících 5 letech tyto osoby nebyly OSVČ.

- Částka na pojistné na sociální zabezpečení by byla splatná ke dni splatnosti doplatku k tomuto pojistnému. Nově zavedená úleva by se netýkala OSVČ v paušálním režimu.
- Novela by měla nabýt účinnosti od 1. 1. 2025. OSVČ, které započnou svou činnost před účinností této novely, by byly nadále povinny odvádět zálohy na pojistné podle stávající úpravy.

(5) NOVELA ZÁKONA O ADVOKACII

- Poslanecká sněmovna schválila v prvním čtení novelu zákona o advokacii, která reaguje mimo jiné na nedostatky právní úpravy objevené v praxi a posiluje ochranu důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem. O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc leden 2024.
- Advokáti by např. nově byli oprávněni úředně ověřovat elektronické podpisy prostřednictvím informačního systému Czech POINT.
- Dále by advokát nebyl povinen odmítnout poskytnutí právních služeb v zákonem stanovených případech, ve kterých by například mohlo dojít ke střetu zájmů bývalých a nových klientů advokáta. To by bylo podmíněno písemným souhlasem všech dotčených osob, které by musel advokát předem informovat o podstatných okolnostech dané věci. Současně by nesmělo dojít k ohrožení práv a oprávněných zájmů těchto dotčených osob. Takový souhlas by mohla dotčená osoba kdykoli odvolat a odvolaný souhlas by již nešlo znovu udělit.
- Na základě novely by mohl advokátní koncipient podat žádost komoře o prominutí podmínky stanovené týdenní pracovní doby z důvodů zvláštního zřetele hodných, např. péče o dítě mladší 15 let nebo těhotenství). Délka právní praxe advokátního koncipienta by se následně prodloužila podle rozsahu zkrácení stanovené týdenní pracovní doby.

(6) NOVELA OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

- Poslanecká sněmovna ve třetím čtení schválila návrh novely občanského zákoníku, kterou mělo dojít otevření institutu manželství pro stejnopohlavní páry. O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc červen 2023.
- Původní verze novely, která měla umožnit stejnopohlavním párům uzavírat manželství, byla změněna pozměňovacím návrhem. Místo toho by měl vzniknout nový institut „partnerství“ výhradně pro stejnopohlavní páry.
- Partnerství by se mělo obsahem práv v mnohém přiblížit manželství, například zavedením institutů společného jmění nebo vdovského důchodu pro partnerství. Osoby v partnerství by neměly právo společně osvojit dítě, ale druhý z partnerů by nově mohl osvojit biologické dítě druhého z partnerů.
- Novelou se nyní bude zabývat Senát.

(7) ZÁKON O POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI Z PROVOZU VOZIDLA

- Dne 7. února byl ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv vyhlášen zákon o pojištění

odpovědnosti z provozu vozidla, který nahradí stávající úpravu tzv. povinného ručení. Nový zákon transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2118 ze dne 24. listopadu 2021. O tomto návrhu zákona jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc březen 2023 a leden 2024.

- Nový zákon obsahuje širší definici pojmu vozidlo, pod kterou bude spadat každé motorové vozidlo určené k pohybu po zemi poháněné výhradně mechanickým pohonem (s výjimkou kolejového vozidla) s maximální konstrukční rychlostí vyšší než 25 km/h nebo s maximální konstrukční rychlostí vyšší než 14 km/h, pokud je jeho provozní hmotnost vyšší než 25 kg. Podle znění zákona a důvodové zprávy do této definice nebudou spadat například elektrokola nebo vozíky pro invalidy. Naopak by pod pojem vozidlo měly nově spadat například elektrické koloběžky a segwaye.
- Povinnost sjednat pojištění odpovědnosti z provozu vozidla bude nově dopadat na skutečného provozovatele vozidla namísto na jeho vlastníka.
- Současně dojde ke zrušení povinnosti provozovatele vozidla nosit u sebe zelenou kartu (doklad o sjednaném povinném ručení). Tato povinnost přestane platit pouze na území ČR, nadále bude nutné ji mít u sebe při cestě s vozidlem do zahraničí.
- Zákon nabude účinnosti až na výjimky dne 1. dubna 2024. Např. ustanovení o zrušení povinnosti nosit u sebe zelenou kartu pro provozovatele vozidla nabude účinnosti dne 1. října 2024.

(8) NOVELA TRESTNÍHO ZÁKONÍKU

- Poslanecká sněmovna schválila v prvním čtení novelu trestního zákoníku, která zejména představuje redefinici skutkové podstaty trestného činu znásilnění. O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc prosinec 2023.
- Podle nového pojetí by se mělo jednat o trestný čin znásilnění, pokud pachatel vykoná s druhou osobou proti její seznatelné vůli (případně druhého donutí nebo zneužije jeho bezbrannosti) soulož nebo jiný pohlavní styk provedený způsobem srovnatelným se souloží. Koncept znásilnění jako silou vynuceného pohlavního styku nahrazuje konceptem pohlavního styku nesouhlasného. Podmínka “proti seznatelné vůli“ by měla být postavena na pojetí, že druhá osoba aktivně projevila nesouhlas (nebude se tedy presumovat nesouhlas bez dalšího), a to navenek jakýmkoli rozpoznatelným způsobem, verbálně i neverbálně.
- Dále by dle novely vznikla nová povinnost soudů přihlížet při posuzování závažnosti trestného činu k prohlášení poškozeného o dopadu trestného činu na jeho dosavadní život (pokud by toto prohlášení učinil).

(B) GDPR

(1) NOVÁ METODIKA ÚOOÚ K PROVOZOVÁNÍ KAMEROVÝCH SYSTÉMŮ

- Dne 8. února 2024 Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) zveřejnil metodiku k provozování kamerových systémů s ohledem na ochranu osobních údajů. Metodika slouží jako nezávazné doporučení obsahující návrhy opatření, při jejichž naplnění je zaručen soulad s Obecným nařízením GDPR a příslušnými pokyny Evropského sboru pro ochranu osobních údajů (EDPB).
- ÚOOÚ v této metodice stanoví, že pokud postava subjektu údajů zabírá více než

25 % výšky obrazu, tak se již jedná o zpracování osobních údajů. Tento požadavek platí, i pokud postava zabírá stanovenou výšku obrazu až při zvětšení obrazu (tzv. zoomu).

- Z hlediska míry porušení práv subjektů údajů ÚOOÚ rozdělil kamerové systémy celkem do čtyř tříd – malé, střední, vysoké a velmi vysoké míry porušení. Čím vyšší třída, tím vyšší nároky ÚOOÚ stanoví na zabezpečení kamerového systému. Například kamerové systémy pořizující zvukovým záznamům spadají do čtvrté třídy a tyto kamerové systémy budou muset být např. zálohované nebo být odolné proti útoku hrubou silou.
- Zdůrazňovaným aspektem je požadavek minimalizace zpracovávaných osobních údajů, od kterého by se měl odvíjet například počet a umístění kamer, nastavení záběru kamer, režim záznamu, deaktivování některých funkcí kamer (pořizování zvukových záznamů, otáčení kamer) a doba uložení kamerového záznamu (podle ÚOOÚ by záznam neměl obvykle překročit 72 hodin).
- Další povinností pro správce osobních údajů je označení prostoru, který je monitorován kamerovým systémem, informačními tabulkami, které by měly být dobře viditelné (a to i z dálky). Navíc by měl být subjektům údajů dostupný informační dokument o zpracování osobních údajů.
- Dále je v této metodice obsažen balanční test, který by měl být návodem pro komplexní posouzení zavedení kamerového systému a jeho dílčích aspektů (např. množství kamer, aplikace termo kamer atd.) s ohledem na konkrétní účely kamerového systému včetně posouzení případně jiných řešení, která by nevedla ke zpracování osobních údajů (např. místo instalace kamer namířených na fasádu zajištění nátěru proti sprejerům apod.).

(C) JUDIKATURA

(1) NÁROK ZAMĚSTNANCE NA DOVOLENOU ZA OBDOBÍ VEDENÍ SPORU O NEPLATNOST VÝPOVĚDI Z PRACOVNÍHO POMĚRU (rozsudek Soudního dvora EU sp. zn. C-57/22)

- Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) se v řízení o předběžné otázce podané Nejvyšším soudem ČR zabýval otázkou, zda zaměstnankyni vznikl nárok na náhradu mzdy za nevyčerpanou dovolenou za dobu vedení soudního sporu o neplatnost výpovědi z pracovního poměru, přičemž o neplatnosti této výpovědi bylo již pravomocně rozhodnuto soudem.
- SDEU rozhodl v rozporu s dosavadní rozhodovací praxí českých soudů a dospěl k závěru, že čl. 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2003/88 o některých aspektech úpravy pracovní doby, nedovoluje členským státům podmiňovat existenci nároku na dovolenou faktickým výkonem práce u zaměstnavatele, a to mimo jiné z důvodu, že tuto situaci zapříčinil zaměstnavatel, který zaměstnanci po toto období nezadával žádné pracovní úkoly a neplatně se zaměstnancem ukončil pracovní poměr.
- Zaměstnanci, u něhož došlo k neplatnému rozvázání pracovního poměru, tak dle závěrů SDEU náleží vedle „standardní“ náhrady mzdy rovněž právo na náhradu mzdy za nevyčerpanou dovolenou ode dne, kdy oznámil zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání.

**(2) K (NE)POCTIVÉMU ÚMYSLU MIMOŘÁDNÉHO VYDRŽENÍ
(rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2307/2022)**

- Nejvyšší soud se zabýval dovoláním žalobce, který se domáhal určení, že je vlastníkem části sousedního pozemku na základě mimořádného vydržení. Žalobce, resp. jeho právní předchůdci tuto část pozemku měli oplocenou společně s pozemky v jejich vlastnictví a užívali ji min od roku 1964, přičemž až do roku 2019, kdy žalobce zvažoval nemovitosti prodat, měl za to, že oplocená část (sousedního) pozemku je v jeho vlastnictví. Sousední pozemek, jehož část užíval žalobce, byl pak v celém svém rozsahu dle zápisu v katastru nemovitostí prodán žalovaným a žalobce podal žalobu na určení jeho vlastnictví k připločenému pozemku. Soudy prvního a druhého stupně zamítly žalobu s odůvodněním, že držba pozemku ze strany žalobce nebyla poctivá, neboť i s ohledem na velikost drženého pozemku žalobce musel vědět, že tato část pozemku není v jeho vlastnictví, a absence nepoctivého úmyslu u žalobce musí existovat po celou dobu trvání držby.
- Nejvyšší soud se s názory soudů nižších stupňů neztotožnil a dospěl k závěru, že podmínka absence nepoctivého úmyslu musí existovat pouze v okamžiku, kdy došlo k započetí držby a později se již nezkoumá. Současně Nejvyšší soud dodal, že při objektivních okolnostech vzbuzujících pochybnosti je kupující povinen si aktivně ověřit soulad zapsaného stavu v katastru nemovitostí a skutečného stavu. Skutečnost, že žalovaní věděli, že je sporný pozemek připločen k pozemku žalobce a že ho v tomto rozsahu užíval žalobce i jeho právní předchůdci, zpochybňuje dobrou víru žalovaných při uzavření kupní smlouvy.

KONTAKT

TAUBEL LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

Sokolovská 68/105, 186 00 Praha 8 - Karlín

OFFICE@TAUBELLEGAL.COM

+420 226 251 055

Taubellegal
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ